Փունջը ՇԱԲԱԹ օրերը կը հրատարակուի : – Տարեկան բաժանորդագինն է՝ երկու ու կէս արծաթ Մէճիտ կանխիկ վճարելի՝ թէ՛ մայրաքաղաքիս ու իր արուարձանաց ու թէ՛ գաւառաց համար : –Վեց ու երեք ամսոց համար ալ բաժանորդ կընդունուի : –Հատը 40 փարայ է, ու կը ծախուի մանաւանդապէս Պանքէ Գարու հրավաճառ ու գրավաճառ Պօղոս ու Ցակոբ արայից խանութներըն : –Ծանուցման տողը 3 ղրուշ է մէկ անգամի համար : Անկէ աւել կըլլայ անկի անգամներուն համար :

ՀԱՍՑԷ
Առ Տնօրէն-Տէր Հ. Ս. Ալաճաճեան
Կ. ՊՈԼԻՍ
Պալըգ-բազար Նաֆիյէ խան վերի յարկ Թիւ 16

ՓՈՒՆՋ

درعلیه‌ده بالق بازارنده نافعه خاننده اوست قاتده
۱۶ نومرولی اوطه‌ده پونج غزته‌سی صاحب امتیازی
حمبارسوم آلاجاجیان

ADRESSE
H. S. ALADJADJIAN
Directeur du journal Arménien
POUNTCH
16 Nafié-Han, Balouk-Pazar 16
CONSTANTINOPLE

Թիւ 2433 — ՇԱԲԱԹ — 1894 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 5

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՓՈՒՆՋԻ

Ուսուցիչք պարտին՝ մանաւանդ ի գաւառս միայն իւրեանց ուսուցչական պաշտօնով զբաղիլ, և եթէ այդ պաշտօնն բարւոք ու արդիւնաւոր կատարեն, շա՛տ մեծ և շա՛տ գոհունակութեան արժանի գործ գործած կը համարուին։

Այս յիշատակութիւնն ընելու հարկի մէջ գտնուած եմք բազում անգամ. ահա այս անգամ ալ նոյն անհաճոյ հարկին մէջ կը գտնուիմք, իմանալով որ Կ. Պոլսոյ մերձակայ քաղաքի մը վարժարանին տնօրէնն ու ուսուցիչն՝ խոհեմութեամբ ու երկայնմտութեամբ սիրաշահիլ վարժարանին վերակացութեան պաշտօն ունեցողներ (Թաղական Խորհուրդ և Առաջնորդարան) գանգատանաց տեղի տալով՝ մինչև իսկ Պատրիարքարանի զբաղման պատճառ եղած է։

Արդարև, այդ տնօրէն-դասատուն՝ ըստ վկայութեան պատուաւոր անձանց, կատարելապէս արժանի է այդ պաշտօնին, և հետևաբար վարժարանին ուսանողք մեծապէս կօգտին։ Այդ պաշտօնն իրեն յանձնողներուն մէջ ալ անշուշտ նորա արժանաւորութիւնն ու օգտակարութիւնը գիտցողներ կան։ Կը փափաքիմք որ այսպիսիք համաձայնութիւն վերահաստատեն տնօրէն ուսուցչին և այլոց մէջ։ Մեք կը յուսամք որ այսուհետև տնօրէն-ուսուցիչն ալ, միայն և միայն իւր պաշտօնով կըզբաղի, և ամենայն փառք ու մեծարանք այդ պաշտօնով միայն կը շահի։ Կը ցաւիմք մեք, երբ արժանաւոր ուսուցչի համար գանգատ կը լսեմք թէ կուսակցութեան կը յարի կամ կուսակցութիւն կը կազմէ և կիրքեր կը գրգռէ։ Կը ցաւիմք, որովհետև այս ընթացքն ստորնութիւն, գձձութիւն է, և պատիւ չբերեր ուսուցչական մարմնոյն, որոյ միշտ ի մեծարանս գտնուելուն նախանձախնդիր եղած եմք և եմք։

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՓՈՒՆՋԻ

Գասթամունի. 29 Հոկտեմ. 1894. – Տեղւոյս Հայ հասարակութենէն Աննա անուն կին մը տակաւին կապրի 120 տարեկան. ակռաներն ամբողջ, և ինքն առողջ ու կայտառ վիճակի մէջ. = Նահանգիս Վալին. Կուսակալն գալէն ի վեր առողջապահական մաքրութիւնն իւր խնամոց առարկայ ըրած է. Քաղաքիս Օլուգապաշը անուանեալ ճանապարհին վերայ հաստատուած խաղախորդաբաններն պիտի փոխադրուին՝ դէպ ի հիւսիսակողմն քաղաքը ժամահեռաւորութեամբ Գանարա կոչուած տեղն։ Եթէ այս կարգադրութիւնն լինի՝ մեծ օգուտ պիտի ըլլայ քաղաքիս առողջապահական մաքրութեան համար։

* * *

Ֆօգշան (Ռումանիա) 18 Հոկտ. 1894. – Քաղաքիս Հայ վարժարանն ունի բարւոք վիճակ. դասարանական դրութեան վերածուած է. կայ երեք դասարան. 2ը ռումաներէնի՝ վարժուհիներովն. իսկ 1ը հայերէնի. Վարժարանն ունի նաև սրահ մը՝ դաշնակի և գաղղիարէնի այցելու ուսուցչուհեաց համար. Ռումաներէնը գրեթէ հայոց մայրենի լեզուն կը համարուի. այսուհանդերձ ունին երկու ուսուցչուհի. իսկ հայերէնն՝ որ ուսանողաց համար իբր օտար լեզու մ'է, միայն մէկ ուսուցչուհի ունի. յիշեալ երկու դասարանք չունին աշխարհագրութեան՝ թըւաբանութեան՝ կրօնի ու պատմութեան դասեր, հայ լեզուաւ. Պէտք է գիտնալ թէ կառավարութիւնը պարտաւորած է այս ընթացքով վարուիլ.

* * *

Բերա. 4 Նոյեմբեր 1894. – Իրաւամբ կը ցաւիմ որ Բերայի վրայ չկարողացայ գրել. Բերա այս եղանակին մէջ մանաւանդ կիրակի օրերն կէս օրէն առաջ և կէս օրէն վերջը ճշմարիտ ժխոր մ'է. Ամէն դասակարգէ, ամէն տարիքէ ահագին բազմութիւն մը, ծերըն ու տղայն անխտիր իրարու խառնուած՝ փողոցներու մէջ մարդու կոյտեր կը կազմեն. Մէկ կողմէն՝ հանրակառքն, միւս կողմէն պարզ կառքերն, վէլէսիփէթներն փողոցներուն մէջ իրար խառնուած են. Այս ընդհանուր ժխորին մէջ, մարդ գոգցես մեծ հաճոյքով կանցնի. Կարծես՝ ինքզինքն մեծ զգալու գաղափարով մը կը տոգորուի. Բերա անցորդին ամէն ինչ փայլուն, ամէն ինչ գեղեցիկ և ճոխ ցուցընելու տրամադիր է, և մարդ անդ կը մոռնայ իւր անձնական վիճակն և չուրջն գտնուողներու նմանիլ կը կարծէ. Այսպիսի մեծ յուսախաբութիւններ մարդս յաճախ կունենայ մեծ քաղաքաց մէջ. Զարդարանաց իրարանցում մը, պայքար մը կը նշմարուի երկու սեռից մէջ. Աղուոր հագուելով շիք երեւելն և հասարակութեան կողմէ այսպէս ճանչցուիլն՝ նոյն անձնաւորութեան համար մեծ բաղդ մ'է. Զարմանօք և ցաւ ի սիրտ կը նշմարեմ որ՝ ի Բերա փողոցներն երևցող ամէն լաւ և յոյժ խնամօք հագուած կիներն բարեկեցիկ և այդ ծախքերն ընել կարողացող ամուսիններ չունին. Ի Բերա մէջքերնին սեղմած՝ շատ չափազանց սեղմեալ կանանց վրայ յոյժ պատկառանօք կը խօսուի. Բերայի կանայք երբէք այն ընկերութեան անդամոց համեմատ չեն, որ հաստատած են ի Լոնտոն forsé չդնելու համար ընկերութիւն մը. Այս երկաթեայ գործիքին համար՝ ի Բերա դալկահար կիներն աւելի շատ են քան այլուր. Զարմանալին այն է որ դալկահար դէմք ունենալն ևս ի Բերա նորաձևութիւն է եղեր. Աստուած շնորհք և խելք տայ. = Այս օրերս լոյս տեսաւ «Կրթութիւնը օրօրոցէն պարտի սկսիլ» գիրքը. Վարդան Թոմասեան արդարև շնորհաւորութեան արժանի է իւր ընտրութեան մէջ. Այս գործն թարգմանութիւն մ'է. Յոյժ խնամօք թարգմանած է. Շատ ուրախ եմ որ մեր ընտանեաց մէջ գործածելը աւելորդ եղող պատուէրներն զանց առնուած են. Ցայտնի ճշմարտութիւն է որ՝ ամէն սովորութիւն ամէն ազգի համար օգտակար չէ կարող ըլլալ. Կուզէի պարունակութեան ցանկն աստ դնել, բայց տեղւոյս անձկութեան պատճառաւ զանց կառնեմ. Կարժէ որ այս գիրքէն ամէն մանկամարդ կիներն և օրիորդներն ունենան իրենց քով. Մանկան կրթութեան կենսաւէտ լինելն «մանուկն մարդուն հայրն է» Ուըրտսվըրթհի խօսքն յիշելով կը բաւականանամ. Մանկան զլանալ իրեն պէտք եղած մտքի և ֆիզիքական կրթութիւնն՝ քստմնելի ոճիր մը գործել է բնութեան դէմ. Եւ շատ ուրախ եմ որ սոյն թարգմանութիւնն աստուածային անոյշ բոյլէ մը անցած է, որ շատ օգտակար պիտի լինի անշուշտ մեր նորատի կանանց. Աստուածային զօրութիւնն պէտք է անհրաժեշտ լինի ամէն գործի, ամէն ձեռնարկութեան մէջ, մանաւանդ մանկան կրթութեան սքանչելի և նուիրական գործոյն մէջ. Բանի՛ կը փքայ և իրաւամբ երբ կը տեսնէ ծնողք մը որ իւր չուրջն առողջ և կայտառ մանուկներ շնորհակալ լինելով առ Բարձրեալն կը սիրեն իւրեանց հայրիկն ու մայրիկը. – Մեր բոլոր դասակարգի կանայք և օրիորդք այս թարգմանութիւնն շատ դիւրաւ պիտի հասկընան թէ լեզուին շատ դիւրասահ լինելուն, և թէ հեղինակութեան մէջ գիտական ամեն խնդիրներ բոլորովին պարզ վիճակի մը մէջ պարզուած լինելուն համար. Կը խնդրեմ որ ծնողք ուշադրութիւն դարձնեն այս օգտաւէտ թարգմանութեան. Գինն ևս յոյժ մատչելի լինելով՝ ինչպէս հարուստն նոյնպէս աղքատն ևս կրնայ մէկ հատ գնել. = Մի քանի շաբաթ առաջ հրապարակաւ խնդրած էի որ Իսկիւտար Իճատիյէ թաղի վարժարանի հոգաբարձութիւնը խնամ տանի վարժարանին և չլքանէ զայն. Այս անգամ ուրախութեամբ կիմանամ թէ հետևեալք առժամանակեայ հոգաբարձութիւնն կը կազմեն. Արամ էֆէնտի Բարսեղեան, Ռընճեան էֆէնտի, Միհրան էֆէնտի Եաղըճեան, Գառնիկ էֆէնտի Իւթիւճեան. Սոքա գործունեայ և այս գործին յարմարութիւն ունեցող երիտասարդներ են. Կը բաղձամք որ սոքա առաջնոց նման թոյլ վարուելով վարժարանին նըւիրական գործն ոտնակոխ չընեն. Եւ յոյժ բերկրութեամբ կիմանամ որ նախկին դասատուաց առկախ մնացած ամսականներն ևս նոր հոգաբարձութիւնն պիտի վճարէ. Դարձեալ ուրախութեամբ կը լսեմ թէ Առնավուտեան էֆէնտի, որ նոյն թաղային վարժարանէն 25-30 ոսկւոյ պահանջ մը ունի, այս օրերս նոյն թաղին մէջ վարժարան մը պիտի կազմէ. Ցիչեալն ամենևին ծանօթ է իւր մանկավարժական կարողութեամբ. Ցոյս մեծ ունիմ թէ թաղին բարեկեցիկ ազգայինք չպիտի զլանան որևիցէ օգնութիւն. այսինքն իրենց տղայքն նոյն աշխատասէր և ազգօգուտ անձին վարժարանն պիտի ղրկեն. Առնավուտեան էֆէնտի շատ լաւագոյն գիրք ունեցող անձնաւորութեանց վարժապետն լինելու պատիւն վայելած է և կը վայելէ.

Ս. Գայըգճեան

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Գեր. Տեղապահ Սրբազանն՝ երկուշաբթի Բարձր. մեծ Եպարքոսի խորհրդական փաշային և դատական ու կրօնական գործոց Վսեմ. Նախարարին հետ տեսակցեցաւ. Չորեքշաբթի առաւօտ ալ, Օրթագիւղ գնաց կայսերական Թիկնապահապետ Տէրվիշ փաշայի այցելեց, նորին վսեմութեան ապաքինման առթիւ.

—Սեբաստիոյ Առաջնորդ Գեր. Տ. Պետրոս Սրբազան՝ որ հրաժարած էր, յօժարեր է շարունակել պաշտօնը.

— Թոգատի Ս. Աննա վանուց միաբաններէն Տէօքմէճեան Յակոբ Սարկաւագ՝ վարդապետական կարգ պիտի ընդունի Սեբաստիոյ Գեր. Առաջնորդէն, ըստ որոշման կրօնական ժողովոյ.

— Կրօնական ժողովն՝ երեքշաբթի աւուր նստին մէջ իմանալով որ Արապկիրի վիճակին մէջ գտնուող Աբրահամեան Գրիգոր վարդապետ քանիցս գաղտնի ու ապօրինի պսակադրութիւններ ըրած է, որոշեց՝ Էկինի Ս. Փրկիչ վանքը ղրկել զնա յապաշխարութիւն.

—Բալուի Առաջնորդ Տ. Սարգիս վարդապետ՝ որ բաւական ժամանակէ հետէ հիւանդացած էր և իւր հայրենիքը (Խարբերդ) կը դառնայր, Նախորդ ամսոյ 17 ին վախճաներ է.

— Բարեսէր անձ մը՝ անունը ծածկելով՝ 200 լիրա նուիրեր է Պէօյիւքտէրէի Ս. Հռիփսիմեանց եկեղեցւոյ նորոգութեան համար.

— Եգիպտոսի Հայոց Առաջնորդ Գեր. Տ. Գէորգ վարդապետ Իւթիւճեան, Նախորդ ամսոյ 26 ին Գահիրէի Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ մէջ հանդիսաւոր Պատարագ մատուցեր և հոգեհանգստեան պաշտօն կատարեր է հանգուցեալ Ցարին համար. Ներկայ գտնուեր են ռուսական հիւպատոս, գերհիւպատոս, Տիգրան փաշա տ'Աբրօ, Հայոց բարեգործական ընկերութեան վարչական խորհրդոյ անդամք և երկսեռ բազմութիւն ազգայնոց և օտարազգեաց. Սևապատ և ծաղկազարդ բարձրաւանդակի մը վերայ դրուեր էն եկեղեցւոյ մէջ՝ յիշեալ ընկերութեան, ռուսահպատակ Հայոց և գաղթականութեան կողմանէ պատրաստեալ պսակք.

— Իզմիրի նշանաւոր վաճառականներէն Պալեօզեան Մեծ. Մաթէոս էֆէնտիի որդի Ազնըւաշուք Սարգիս էֆէնտիի հետ պետական խորհրդոյ անդամ Վըսեմ. Նուրեան էֆէնտիի կրտսեր դուստր նազելափայլ Զարուհիի նշանտուութեան հանդէսն կատարուեցաւ անցեալ շաբաթ երեկոյ, ի Դատըգիւղ, Նորին Վսեմութեան բնակարանին մէջ, նախագահութեամբ Գեր. Տ. Մելքիսեդեկ Սրբազանի, ի ներկայութեան երկու կողմանց ազգականաց ու բարեկամաց.

— Էջմիածնի Գէորգեան ճեմարանի համար նոր յանձնաժողով մը կազմուեր է. Անդամք են Պ. Կոստանեան (ատենապետ), Պ. Տէր Միրաքեան, Պ. Յովհաննէս Յովհաննէսեան, Կարապետ աբեղայ Տ. Մկրտիչեան, Տիրայր աբեղայ Տէր Յովհաննէսեան.

— Ի Բագու Նախորդ ամսոյ 15 ին մեռեր է տեղւոյն վաճառականներէն Պ. Սարգիս Եղիազարեանց, և եղբայրն 5000 րուբլի նուիրեր է բարեգործական նպատակի համար.

— Պարսկաստանի և Հնդկաստանի Առաջնորդ Գեր. Տ. Եսայի Ս. Արքեպիսկոպոս՝ ի Հնդկաստան ուղևորեր է յայցելութիւն հօտին.

— Խաչվերացի տօնի օրը, Սեպտեմ. 11 ին, յէջմիածին մեծափիշատակ Գէորգ Դ. Կաթուղիկոսի գերեզմանի չուրջն հոգեհանգստեան հանդիսաւոր պաշտօն կատարուելէ ետքը, Ս. Գայիանեան վանքի մէջ Գեր. Տ. Մեսրովպ Արքեպիսկոպոս Սմբատեանց Պատարագ մատուցեր, և վարդապետական կարգ. տուեր է Գէորգեան ճեմարանի վեց շրջանաւարտ սանուց, և սոցա հետ Դատեանց Վաղան սարկաւագի, որ Ղարապաղէ գնացեր է՝ հետը շատ հնութիւններ, և գրչագիրներ տանելով և անուանուեր է Խաչիկ աբեղայ: Միւս վեցն են (Նոր անուամբք) Բենիկ, Կոմիտաս, Յուսիկ, Եղնիկ, Տիրայր և Կարապետ աբեղայք: Վերջնոյն անունը մնացեր է անփոփոխ: 20 տարիէ հետէ, ճեմարանին հիմնարկութենէն հետէ, այս առաջին անգամն է որ շրջանաւարտ սանունք կը մտնեն ի կարգ վարդապետութեան:

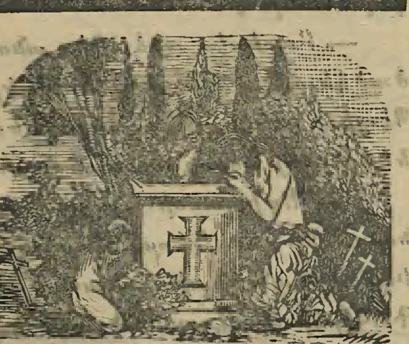

Իսկիւտարի Իճատիյէ թաղի մէջ բնակեալ Յովակիմեան ամբողջ ընտանիքն կարտասուեն արդ. իւրեանց վաղամեռիկ Յակոբ որդւոյ մահն: Զորեքշաբթի կատարուեցաւ յուղարկաւորութեան տխրադդեցիկ հանդէսը, բազմաթիւ նշանաւոր ազգայնոց ներկայութեամբ: Միայն 23 գարուններ տեսնող Յակոբ՝ գեղափթթիթ ծաղիկն՝ սիրելիներէ սիրականները խլող սև ու ծանր հողին յանձնուեցաւ: Սորա կարճատև կեանքն յոյժ պարկեշտ ու առաքինական եղած է: Քանի մը տարիէ հետէ դպրոցը թողլով՝ իւր հօր վաճառականական ընդարձակ գործով կը զբաղէր: Երկինք՝ որ վշտահար ծնողաց համբերութիւն կը շնորհէ, կը մաղթեմք որ Յովակիմեան ընտանեաց շնորհէ համբերութիւն և սփոփանք:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Բարձր. մեծ Եպարքոսն՝ որ քանի մ'օր անձնական տկարութեան պատճառաւ բացակայ կը գտնուէր պաշտօնավայրէն, ապաքինեցաւ և չորեքշաբթի նախագահեց նախարարաց ժողովին:

— Գարահիսարը-Սահիպի նախորդ հսմարակալ Մէհմէտ Սալիմ էֆէնտիի համար՝ 1000 ղրշ ամսաթոշակ որոշուեցաւ:

—Էնգարէի նահանգի Հայմանա գաւառակի նախորդ գայմագամ Ահմէտ Միտհադ ու Նայիպ Իզզէթ էֆէնտիներն և վարչական ժողովոյ անդամք դատի ենթարկեցան, ամբաստանուելով թէ քանի մը գիւղօրէից տասանորդի վարձակալ Ծարապճեան Յովսէփ երաշխաւոր եղող Հիմմէթ աղայի կարողութիւնը չքննելով՝ նորա երաշխաւորութիւնն ընդունած ու վաւերացուցած են:

— Խասգիւղի հրեայք 400 լիրա հաւաքելով սկսեր են նորոգել տեղւոյն սինակօկան, որ վընասուած էր երկրաշարժէն:

— Կ. Պոլսոյ վերաքննութեան դատարանի առևտրական բաժնի անդամներէն Մէհմէտ էֆէնտի չորեքշաբթի մեռաւ:

— Տանիմարքայի թագաւորին թոռն Շարլը իշխանն երկուշաբթի մայրաքաղաքս եկաւ Տակմար չոգենաւով, և ընդունեցաւ արժանավայել մեծարանօք:

— Գօզանի նախորդ կառավարիչ Մէհմէտ Նէջիպ պէյի համար 2900 ղրշ ամսական որոշուեցաւ:

— Գայմագամութեան պաշտօնն՝ Միւլքիյէ վարժարանի շրջանաւարտից միայն պիտի տրուի յայսուհետև, և միւտիրութեան պաշտօնը՝ Իտատիյէ վարժարանաց շրջանաւարտից: Այս վերջինք պիտի կրնան գայմագամութեան պաշտօն առնուլ, եթէ Միւլքիյէ վարժարանի մէջ քննուելով գայմագամութեան վկայական ստանան: Այս կարգադրութիւնն հաղորդուած է ներքին գործոց նախարարութեան, ըստ կանոնագրի յիշեալ վարժարանի:

— Միւլքիյէ վարժարանի մրցանակաց և վկայականաց բաշխման հանդէսն կատարուեցաւ երկուշաբթի, ի ներկայութեան կըրթական նախարարին, և պալատան սենեկապետներէն Թայիգ պէյի, որ Օգոստ. Սուլթանին կողմանէ բարև և ոսկի ժամացոյցներ տարած էր: Շրջանաւարտի վկայագիր ստացան 42 մահմետական և 2 յոյն էֆէնտիներ: Մրցանակ առին 18 մահմետական և 2 յոյն էֆէնտիներ: Իտատիի ընթացաւարտք են 37 մահմետական, 2 հայ և 2 յոյն էֆէնտիներ:

— Կ. Պոլսոյ քաղաքապետութեան քննութեան յանձնուած է գաղղիացի ճարտարապետ Պ. Վալօրիի մէկ ծրագիրն, որով առաջարկուած է՝ Կ. Պոլսոյ մեծ շուկայն հաստատուն վերաշինել ըստ նոր դրութեան ճարտարապետութեան; 240000 օսմանեան լիրա ծախիւք:

— Կ. Պոլսոյ երկրաշարժէն վնասեալ կարօտելոց ի նպաստ Գաղղիոյ մէջ հանգանակեալ դրամէն այս անգամ ալ 16047 $^{1}/_{2}$ ֆրանք ղրկուեր է:

— Կ. Պոլսոյ յոյն սեղանաւորներէն Պ. Բասիլ Ստեֆանովիչ՝ 400 լիրա նուիրեր է յունական հիւանդանոցին: Ուրիշ անձ մ'ալ՝ 300 ֆրանք Հէյպէլիի աստուածաբանական վարժարանի, 400՝ հիւանդանոցաց, և 300՝ եկեղեցեաց ու վարժարանաց նորոգութեան համար տուեր է:

— Գերմանական դեսպանն՝ որ բացակայ էր, վերադարձաւ:

— Պարսից Շահն՝ երկրորդ աստիճանի Շիրի Խուրշիտ պատուանշան ընծայեց Վանայ հետևակ զօրաց հրամանատար Մինիր փաշայի: Երրորդ աստիճանի Տրապիզոնի երևելիներէն Փէրթէվ փաշայի և Վանայ հեռագրութեան և թղթատարութեան գլխաւոր տնօրէն Հասան Թահսին էֆէնտիի: Չորրորդ աստիճանի յիշեալ նահանգին թղթակցութեան դիւանի անդամ Բէշիր պէյի և բժիշկ անօրէն Վարդան էֆէնտիի:

— Ռուսական դեսպան Պ. Նէլիտօֆ երկուշաբթի Պետրպուրկ ուղևորեցաւ՝ փոխանակալ Զարին յուղարկաւորութեան ներկայ գտնուելու համար:

— Բերա Բանկալթիի բաղանեաց մօտ ձորի մը մէջ նորածին երեխայի մը դիակն գտնուեր է՝ շուները շըջապատեալ: Ոստիկանութիւնն կը փնտռէ այս խժդըժութեան հեղինակներն:

— Կ. Պոլսոյ քաղաքապետութիւնը գրեր է ի Բ. Դուռն թէ՝ երկրաշարժէն վնասեալ քարուկիր տանց վերին յարկերն փայտէ կը շինուին, և այն տեղերն՝ յորս փայտէ տներ շինելու թոյլտուութիւն չկար ըստ օրինի, սկըսած են փայտեայ տուներ շինել: Բ. Դուռն ի քննել առնլով այս ծանօթութիւններն՝ պատասխաներ է թէ երկրաշարժէն վնասեալ տանց վերին յարկերն փայտէ շինել թոյլատրելի է, սակայն պէտք չէ թողուլ որ փայտէ տուներ շինուին այն տեղերն, յորս քարուկիր շինել հարկ է ըստ օրինի, և թէ հսկել որ քարուկիր կառուցեալ շէնքերն հաստատուն լինին ըստ ճարտարապետական նոր դըրութեան:

— Պիթլիսի կուսակալ Թահսին փաշա՝ Սղերդի կողմերն շրջագայել եկեր է:

— Սամսոն կըղըոյ մէջ ամուսինն ժայռի մը գագաթէն գահավիժելով սպաննող Տախօ անուն անձն՝ մահուան դատապարտուեր է:

— Վանայ նահանգի Խոթան գիւղաքաղաքի մէջ՝ դեռ ողջ ու կայտառ վիճակի մէջ կապրի Մէհմէտ Պապա անուն անձ մը, 145 տարեկան:

— Եօզղատի կողմերն սաստիկ ձմեռն սկսած է: Քաղաքն ու շըրջակայքն ծածկուեր են ձիւնով:

— Կիրասոնի վաճառականներէն Վէլէտեան Նշան և Գրիգոր էֆէնտիներու վաճառատունն՝ որ փակուած էր, նոցա սնանկութեան համար՝ վճիռ տրուելով, վերաբացուեցաւ, դատարանն ի վերջոյ հաստատելով թէ կարող վիճակի մէջ կը գտնուին նոքա:

— Պէրկամա գիւղաքաղաքի մէջ անցեալ հինգշաբթի հրդեհ պատահելով՝ պանդոկ մը և 6 տուն այրեր են, որոց ամենքն ալ ապահովագրեալ չեն եղեր:

— Եգիպտոսի Խտիւ Ապպաս փաշայի կրտսեր քոյրն Նէյմէթ Հանըմ անցեալ շաբթու ամուսնացեր է Խտիւին գլխաւոր արարողապետ Ճէմիլ Թոսուն փաշայի հետ:

— Հալէպի նահանգի Պիլան գիւղաքաղաքի շուկային մէկ խանութին մէջ հրդեհ պատահելով նախորդ ամսոյ 24 ին, շուկային մէկ մասն, տուն մը և մէկ թէքքէ հրոյ ճարակ եղեր են:

— Կիպրոսի Մարաթօղնի անուն գիւղի մերձակայ յունական եկեղեցին գողեր մտնելով՝ 500 լիրայի արժէքով արծաթ կանթեղ և ուրիշ սպասներ գողցեր են:

— Վան քաղաքի շրջակայքն պեղման ժամանակ արձան մը գտնուեր է՝ հնաւուրց և թանկագին:

— Իզմիրի մէջ հրդեհի ապահովագրական ընկերութիւնք տարւոյս սկիզբէն մինչև ցարդ 62000 լիրա վճարեր են: Անցեալ տարի նոյնչափ ժամանակի մէջ՝ 16934 լիրա. իսկ 1892 ի վեց ամսոյ մէջ՝ 35967 լիրա: Յիշեալ ընկերութիւնք՝ որ 1863 էն հաստատուեր են Իզմիրի մէջ, և ո՛չ մէկ տարի վճարած են ներկայ տարւոյ մէջ վճարուածին չափ:

* * *

Պատուանշան, Աստիճան, Պաշտօն

Հինգերորդ աստիճանի Մէճիտիյէ՝ Մաքրի գիւղի վարչական ու թաղապետական ժողովոց անդամներէն Հաճի Թէվֆիք աղայի և Եանգօ ու Ճէրայանի էֆէնտիներու: - Լիյագաթ ոսկի շքադրամ՝ սեղանաւոր Պ. Օլիոն Նիտսի, անկելանոցի նպաստելուն համար: - Էտիրնէի նահանգի տոմարակալ կարգեցաւ՝ Սելանիկի նահանգի տոմարակալ Մէհմէտ էֆէնտի: - Չորրորդ աստիճանի Շէֆգաթ պատուանշան՝ Պ. Էտմօնտ Րօչիլտի ներկայացուցիչ Պ. Էլի Շայէտի ամուսին տիկնոջ: - Գոնեայի նահանգի Ագսէրայ գաւառակի գայմագամ կարգեցաւ Սալիհ Սալիմ էֆէնտի, որ Միւլքիյէ վարժարանի ընթացաւարտներէն է, և Սիւլէյմանիյէ գաւառի կառավարութեան թղթակցութեան տնօրէն էր: - Չորրորդ աստիճանի Օսմանիյէ՝ ընդհանուր պարտուց վարչութեան քննիչներէն Րօպէր էֆէնտիի: - Ուլայի երկրորդ աստիճան՝ Միւլքիյէ վարժարանի ուսուցիչներէն Անտրէասի էֆէնտիի: - Սանիյէի Միւթէմայիզ՝ Գայսէրիի քաղաքապետութեան նախագահ Մէհմէտ Ալի էֆէնտիի: - Սանիյէի երկրորդ աստիճան՝ Տրապիզոնի քաղաքապետութեան բժիշկ Մէհմէտ Նաճիպ էֆէնտիի:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

= Վախճանեալ Զարին յուղարկաւորութեան հանդէսն ամսոյս 8 ին պիտի կատարուի ի Պետրպուրկ: Ինչպէս արդէն ծանուցած էինք, մարմինն Լիվատիայէ Մոսկուա փոխադրեցաւ մեծ շքով, և անտի ի Պետրպուրկ, ուր մեծ բազմութիւն համախմբեալ է Ռուսիոյ ամէն կողմերէն և օտար երկիրներէ: Դագաղին կը հետևին Նիքոլա Բ. կայսրն, մայրն, խօսեցեալը և կայսերական տան անդամներն: Ի Շէրպուրկ (Գաղղիա) ժողովուրդն հանգանակութիւն կընէ՝ պսակ մը ղրկելու համար: Փարիզի քաղաքապետութիւնն որոշեր է՝ Փարիզի քարափին այսուհետև Աղեքսանդր Գ. անուանել: Ճաբոնի կայսրն Մօթօհիթօ ալ հրամայեր է սուգ պահել: Դարմատաղի իշխանն անձամբ ներկայ պիտի գտնուի յուղարկաւորութեան հանդիսին: Պարսից Շահն արծաթեայ մեծ պսակ մը ղրկեր է: Ռուսիոյ ամէն կողմերն սկսած են հանգանակութիւն ընել՝ ի Մոսկուա արձան մը կանգնելու համար: Յուղարկաւորութեան օրը 25000 աղքատաց կերակուր պիտի տրուի: Գաղղիոյ կառավարութիւնն 120000 ֆրանք որոշած է՝ գաղղիական ներկայացուցչաց ծախուց համար:

Հանգուցեալ կայսեր մարմինն երեքշաբթի փոխադրուեր է ի Պետերպուրկ: Անհուն բազմութիւն՝ արտասուելով՝ շրջապատեր են դագաղը: Դագաղին մինչև ի Մոսկուա փոխադրութիւնն՝ 200 էն աւելի պսակ ու ծաղկեփունջ ղըրկուեր են: Դագաղը տանող շոգեկառաց կարաւանն զանազան կայարաններ կասեր, և կերակուր տրուեր է աղքատաց: Նիքոլա կայսրն շատ յուզուեր է ժողովըրդեան ծայրագոյն համակրանաց վրայ: Անցեալ ուրբաթ Մոսկուայի բոլոր եկեղեցեաց մէջ հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուեր, և փողոցաց մէջ ճաշ տրուեր է աղքատաց: Դագաղին Արխանկէլ եկեղեցին փոխադրուելն և երկաթուղւոյ կայարանն տարուելն ժողովրդեան իմացուցեր են երկու մունետիկք, 16 դ. դարու յատուկ կերպարանօք ու հեծեալ, և սոցա հետ հեծեալ գտնուեր են աւագաժողովոյ երկու քարտուղարք երկայն վերարկուներով, առջևէն չորս փողահարք և ետևէն գումարտակ մը պահակ: Այս մունետիկք այսպէս շրջեր են բոլոր մեծ պողոտաներն ու հրապարակներն: Սգոյ ցոյցեր ըրեր են քաղաքապետութեան նախակրթարանաց ուսանողք. եկեղեցւոյ մէջ դագաղին բարձրաւանդակին քով մեծ մոմ տարեր են՝ աշտանակին վերայ ալմաստներէն գրուած «Մեր աղօթքն ընդունելի լինի»: Որբանոցին վարչութեան յանձնաժողովն 10000 ռուբլի հաւաքեր է՝ վախճանեալ կայսեր յիշատակին համար բարեգործական հաստատութիւն մը հիմնելու պայմանաւ: Արհեստաւորաց ոմանք ճարտարարուեստ դրօշակ մը պատրաստեր են՝ դերեզմանին վերայ բարձրացնելու համար:

= Գերմանիոյ ծովային գործոց նախարարն խորհրդարանէն մեծ գումար մը պիտի խնդրէ նոր զրահաւորաց շինութեան համար:

= Գաղղիոյ կառավարութիւնը տարեկան 25000 ոսկի սահմանած է՝ օտար երկրաց պատերազմական գաղտնիքներն իմանալու համար. իսկ Գերմանիոյ կառավարութիւնն՝ այս նպատակաւ 250000 ոսկի:

= Կը հաշուեն՝ թէ Անգլիոյ նախորդ նախարարապետ Պ. Կլատսթոն տարեկան 25000 անգլիական ոսկի եկամուտ ունի:

= Գերմանիոյ նախարարութիւնն որոշեր է առաջարկել խորհրդարանին՝ աւելցունել զօրաց պարէնն: Ամէն օր երկու անգամ տաք կերակուր տալ՝ փոխանակ մէկի. այսինքն՝ 120 կրամի տեղ 150 կրամ միս և 40 կրամ իւղ: Կանանչեղէնն ալ կէս առ կէս աւելցունել, և մարզանաց ժամանակ ամէն պարէնն 100 էն 50 բարդել: Այս առաջարկութեան պատճառ եղած է՝ զօրաց այժմ առաւել աշխատելու պարտաւորութիւնն:

= Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Կիրս շրջաբերականաւ ծանուցեր է օտար տէրութեանց քով գտնուող դեսպանաց թէ՝ Նիքոլա Բ. կայսրն հաստատապէս որոշած է հետևիլ հայրենի ընթացից, բնաւ չշեղիլ նորա օրինաւոր ու խաղաղասիրական աշխարհակալութենէն և համայն կառավարութեանց հետ բարեկամական յարաբերութեանց մէջ գտնուիլ:

= Ճաբոնական զօրքն կը շարունակէ յաղթական ընթացքն: Յայտնի է որ Չինաստանի կողմանէ հաշտութեան առաջարկութիւն եղած է մեծ տէրութեանց և նորա միջնորդութիւնը խնդրուած: Չինացիք՝ պատերազմին սկիզբէն մինչև Սեպտեմբեր ամսոյ վերջը՝ 2 $^{1}/_{2}$ միլիոն լիրայի նաւային վնաս ունեցեր են, և Եալուի պատերազմին կորուստն զատ՝ 8-9000 հոգի կորուսեր են:

= Ռուսիոյ ներքին գործոց նախարարութիւնն՝ նոր կանոնագրութիւն մը կը խմբագրէ ռուսական հպատակութիւն ընդունիլ փախաքսիներու համար։ Բատ այնմ, այդ փոխաքն ունեցողն գլխաւորաբար պարտաւոր պիտի լինի ռուսերէն լեզուի քաջահմուտ գտնուիլ, և ի ռուսական հպատակութիւն չպիտի ընդունուի այն անձն, որ իւր երկրին մէջ քաղաքային իրաւունքէ զրկման արժանի յանցանք ու ոճիր գործած է։

=Սավաննայէ (Միացեալ Նահանգք) գրուած է թէ՝ Նաւահանգիստն խարսխեալ 7 անգղիական նաւք մի և նոյն ժամանակի մէջ հրդեհելով, 4000 հակի չափ բամբակ մոխիր դարձան։

= Փարիզի հնախօսական կաճառին մատուցեր են երկու տեղեկագիր, որք ասորւոց և նախնի Պարսկաստանի զինուորական վարչութեան վերաբերեալ ծանօթութիւններ կը պարունակեն։ Մին՝ Քրիստոսէ յառաջ 10դ դարու կը վերաբերի, և միւսն՝ դարձեալ Քրիստոսէ յառաջ տեղի ունեցած զինուորական դէպքերու վերայ կը խօսի։

= Վիճակագրութեան սիրահար մը հաշուեր է թէ՝ 50 տարեկան մարդ մը 6500 օր աշխատած, 6000 օր քնացած, 4000 օր զբօսնած, 500 օր հիւանդացած, 19000 քիլոմեթր ճանբայ քալած, 36000 անգամ ճաշած, 7000 քիլօ միս, 1800 քիլօ ձուկ, հաւկիթ ու կանաչեղէն կերած և 4200 լիտր զանազան ըմպելիք խմած է։ Վիճակագիրն չէ նշանակած թէ՝ ո՛ր կարգի մարդոյ համար է սոյն վիճակագրութիւնն։

= Կիպրոս կղզւոյն մէջ սոսկալի փոթորիկ մը պատահեր, և կղզւոյն մէկ մասն յաւեր դարձուցեր է։ Գետեր յորդեր, բազում ծառեր արմատախիլ կործաներ, հարիւրաւոր տուներ փլեր, և 40 հոգի մեռեր են։ Նիւթական վնասն 400000 լիրայէ աւելի կը հաշուեն, և դեռ կատարեալ ծանօթութիւն չկայ։ Կղզւոյն Լիմասօլ քաղաքի նաւահանգիստըն խարսխեալ նաւերէն 3 շոգենաւք և 11 առագաստանաւք ժայռերուն բաղխելով և ալեաց մէջ միալով ընկղմեր, և նաւաստեաց մեկ մասն չեն կրցեր ազատիլ։

= Չինաստանի մէջ, Սեպտեմբեր 12 ին, Զօ-Վինկ-Լիանուն հարիւրապետ մը չարաչար կոտանօք սպանուեր է՝ իրեն յանձնուած զինուորական պարէնն Չինաց սպայակոյտին զինուորական յատակագիծերն ճաբոնաց յանձնելու, և իւր տրամադրութեան ներքեւ գտնուող զօրքը թողլով փախչելուն համար։

= Ամերիկեան լրագիրք, որ, ինչպէս յայտնի է, հռչակաւոր են ի մասին հետաքրքրական և տարօրինակ լրոց, - կը հրատարակեն թէ՝ Ամերիկայի Նոր-Կուինէայի հարաւային կողմն շրջագայող միսիօնար մը կը պատմէ որ նոյն կողմերն կայ կղզի մը, որոյ բնակիչք միայն իգական սեռէ են, և ամենքն ալ քաջ նաւավար են, արանց ի կղզին մտնելն կարգիլեն, արու զաւակներն ծովու կը զոհեն, և աղջիկ զաւակներն պահելով՝ ըստ բարուց ու սովորութեանց կը կրթեն եղեր։ Այս կղզւոյն անունը Հատուանուա է եղեր։ Ամերիկեան լրագիրք մոռցեր են հարցունել միսիօնարին թէ՝ այդ կանայք, քանի որ կարգիլեն արանց մուտքն, ինչպէս կը յղանան։

Փունջի հետ բաժանորդութենէ հաշիւ ունեցողներէ կը խնդրուի վճարել անյապաղ, և հրապարակաւ յայտարարութեանց հարկ չթողուլ։

ԱՅԼԵՒԱՅԼՔ

×× *Ծաճանէտ Ազդ մը*։ - Աւստրալիոյ լրագրոյ մին հրատարակած է հետևեալն։ - «*Նոր ամուսնացողներուն համար*. Հուբերդ և Ընկ. վաճառատունը կը ծանուցանէ այն ամէն նորապսակ ամոլից, որ իրենց կահ կարասիքն իրմէ գնած են, - թէ իրենց վճարած ամբողջ գումարն ետ պիտի տրուի իրենց արծաթէ հարսանեաց օրը, (այսինքն ամուսնութեան 25րդ տարին)։» Ասկէց աւելի ազդեցիկ Ազդ մը չէր մտածուած դեռ։

××*Մանրագիր Աստուածաշունչ* մը հրատարակած է Օքսֆորտ-Իւնիվէրսիթէի մամուլն։ Էջերուն բարձրութիւնը՝ 10, և լայնութիւնը 7 սանթիմեթր է։ Կողքին վրայ խոշորացոյց մը զետեղուած կայ, առանց որոյ անկարելի է ընթեռնուլ։

×× *Դագաղն ի Լիվատիա*։ - Հանգուցեալ Զարին հիւանդութիւնը բովանդակ Ռուսիոյ մէջ մեծ վիշտ պատճառած լինելով՝ բազումք մէկմէկ դարման կառաջարկէին, այնպէս որ հեռագրով, նամակաւ և բերանացի առաջարկեալ դեղերն ու դարմանները՝ բառին ընդարձակ նշանակութեամբ՝ անհաշուելի եղած են։ Վերջին օրերն հեռաւոր քաղաքէ ծերուկ գաղտ մը գնացեր է ի Լիվատիա, աջոյն յուռութքով և ընթերցմունքով բժշկելու հաստատ միադրութեամբ։ Թախանձանօք պահանջեր է ներկայանալ վեհափառ հիւանդին՝ այնչափ յամառութեամբ և դիմադրութեամբ որ վերջապէս պալատական բարձրաստիճան պաշտօնեայ մը ընդունելով զնա՝ լսեր է խնդիրն ու առաջարկութիւնն, և դրամական առատ պարգևով իւր հայրենիքը վերադարձուցեր է, սակայն առանց հիւանդին ներկայացունելու։

×× *Ռաֆիէ հեծեալնի մը* Իտալիոյ Մարգարիտա թագուհւոյն նուիրել որոշեր է Միլանի հեծելանւոյ Ակումբն։

×× *Հին քաղաքի մը մնացոր*դը գտնուած է վերջերս Գոլօրատոյի (Միացեալ Նահանգ.) մէջ։ Հանքագործք ընդերկրեայ աշխատութեան ատեն յերեւան հաներ են։ Պատերն և տուները 140 մեթր երկայն և 80 մեթր լայն մակերևոյթ ունին։ Գտնուած են նաև մեծ սիւներ, որոց վրայ վիշապաց և օձերու գլուխներով խառն քանդակներ կան՝ անվթար մնացած։

××× *Գեղեցիկ խօսքեր*

Ոչինչ կայ առաւել պերճախօս լռութենէ քան առաքինի կեանք։

— Ճշմարիտ հարստութիւնը միայն այն բաներն են, զորս մահը չկրնար առնուլ մենէ։

— Կեանքն առանց յուսոյ մարած պատրոյգ մ'է։

— Երգը՝ վերլուծումն է հոգւոյն զգացմանց։

— Երիտասարդութեան մէջ մահ, ծերութեան մէջ չքաւորութիւն՝ անտանելի են։

— Յաջողութիւնդ՝ աշխատութենէդ եւ ձիրքէդ կախումն ունի։

— Պահանջէդ աւելի պարտքդ մտածէ։

— Անհոգ եւ անտարբեր մարդը, կեանքի պայքարին մէջ, բաղդին բերմանը կը քշուի անէր, ուր կը տանի զայն (բաղդը), ուղեցոյցը կորուսած նաւու մը պէս, որ կատաղի ծովուն վերայ, յուղեալ ալեաց խաղալիկ եղած կը թափառի աստ անդ վտանգաւոր կացութեան մէջ։

— Անոյշ եւ մխիթարական հայեացք մը կամ խօսք մը, շա՛տ աւելի կը սփոփեն աղքատին վշտահար սիրտը՝ քան յանդիմանութեամբ ու ծաղրածութեամբ տրուած ո՛ եւ է ողորմութիւն։

— Կռիւը մեծցնելու ջանացողը՝ կռուարարներէն աւելի վատ եւ չարասիրտ է։

— Յամառ յարատեւութեամբ եւ անխոնջ ջանիւք ի զուր վատնուած ժամուց մեծագոյն մասը կրնայ շահուիլ, սակայն կորսուած պատեհութիւնք ո՛չ երբէք կը վերադառնան։

— Յաճախ անհոգաբար արտասանուած անվայել ու յոխի խօսքեր ու խորհուրդներ այնպիսի խոր եւ թունաւոր վէրքեր կը բանան ունկնդրաց սրտից եւ մտաց վերայ, որ վերջապէս կապականեն հոգին եւ մարմինն ալյոյն։

— Երբեմն լեզուէ մ'աւելի աչքով ալ մարդ կրնայ խօսիլ, հրապուրել եւ հրապուրուիլ, յանդիմանել եւ յանդիմանուիլ, յուզել եւ յուզուիլ, սիրել եւ սիրուիլ։

— Կարողութիւնդ կշռելէ զկնի՝ ապագայդ խորհէ։

— Հարստութիւնն աղի ջրի կը նմանի. որչափ խմես, այնքան կը ծարաւիս. նոյնպէս է նաեւ փառքը։

— Անիրաւութիւնն՝ համառօտ զրպարտութիւն մ'է։

— Երջանկութիւնն՝ երազ, իսկ վիշտն իրականութիւն է։

— Շատ հրաշալիք կան, այլ քան զամէնն մեծագոյն է մարդն։

— Ճշմարիտ հաճոյքն՝ ճշմարիտ սրտոյն հետ կը լինի։

— Մարդուս մարմինը փոշի կը դառնայ. այլ հոգին կապրի իւր գործոց մէջ։

— Շատ խօսքը՝ միայն թութակին արժանիքը կը բարձրացնէ։

— Արք՝ չափաւորապէս կը խօսին, բայց չեն զսպեր միշտ իւրեանց լեզուն։ Կանայք որ անդադար ամէն բանի վերայ կը խօսին, իւրեանց պէտք եղած բանը միայն կլռեն։

— Լաւագոյն է հանդարտեամբ լի ձեռաց խոռոչը, քան զուր ջանիւք ու աշխատութեամբ լի ափը։

— Ինչ որ չգտար տարուան մը մէջ, կրնայ հասնիլ վայրկենի մը մէջ։

— Մարդկային կեանքը նարդի խաղի կը նմանի. եթէ չկարենամք նետել պէտք եղած քուէն (զառ), գոնէ եկած քուէէն օգտուելու է։

— Նա՛ որ չունի իւր հասակին իմաստութիւնն, ունի իւր հասակին ամէն աղէտներն։

— Ինչ որ թշնամիդ պէտք չէ իմանայ, մի՛ ըսեր նաեւ բարեկամիդ։

— Ծուլանալով վայելած հանգիստն, մարդուս համար տեսակ մը մահ է, որ ողջ ողջ գերեզման կը դնէ զինքը։

— Վայելենք ի՛նչ որ ունինք, առանց բաղդատութեան դնելու. երբե՛ք երջանիկ չպիտի լինի նա՝ զոր աւելի մեծ երջանկութեան գաղափարը կը վշտացնէ։

— Գեղեցկութիւնն՝ առաջին նուէրն է, զոր կուտայ բնութիւնը, եւ առաջինն է զոր կառնու։

— Երբ Արիստոտէլի կը հարցնէին թէ ի՛նչ բան է գեղեցկութիւնը, — կուրաց թողումք այդ հարցումը, կը պատասխանէ։

— Ամուսնութիւնը՝ նկարագիրներու փորձաքարն է. շատ անգամ ոսկի կարծուածը պղինձ կ'ելնէ։

— Չկայ գեղեցկուհի մը, որ թերութիւն չունենայ։

— Ամէն նեղութիւն՝ իւր լայնութիւնն ունի։

— Ո՞վ երջանիկ է այն, որ ժամանակը չվշտացներ։

— Ո՛րպիսի սիրուն ընկեր է՝ ընտիր գիրքը։

— Մի՛ նայիր խօսողին. նայէ՛ խօսածին։

— Չկայ դաւ մը՝ կանանց դաւին նման։

— Ամենաանձուկ պարագայի մէջ Աստուած կուտայ փրկութիւն։

— Բնութեան մէջ մարդս կա՛մ կը մեծարուի եւ կա՛մ կանարգուի։

— Յանցաւորին բարեխօսն՝ իւր խոստովանութիւնն է։

— Մարդուս խաղաղութիւնն՝ իւր լեզուն բռնելուն մէջ կը կայանայ։

-- Եթէ գաղտնիքդ տաս, արիւնդ տուած կը լինիս։

-- Անմեղներուն արիւնը չքնանար։

-- Այն որ ամէն ատեն քո վերայ շնորհ կը ձօնէ, ներէ անոր եթէ կենացդ մէջ քիչ վնաս մը հասցնէ։

-- Բարեաց յարգը մարդ չգիտեր. երբ կորսնցնէ, յայնժամ կը գիտնայ։

-- Մարդս իւր չգիտցածին թշնամին է։

-- Գիտութիւնը խնդրեցէք, եթէ Չինաց աշխարհի մէջ եւս լինի։

-- Ներողութիւնը՝ ազնուականաց բնութիւնն է։

-- Մարդս ի յաջողութեան ծառի մը կը նմանի. մարդիկ նորա չուրջն են այնչափ ատեն, որչափ տեւէ նորա պտուղը։

-- Գոհացողութիւնն՝ անսպառ գանձ մ'է։

-- Մարդս իւր երկու փոքրագոյն գործարաններովը կը յարգուի. այն է սրտովը ու լեզուովը։

--Ներումն՝ յաղթութեան մի պարտաւորիչ ողորմութիւնն է։

-- Սովորութիւնն՝ երկրորդ բնութիւն է։

-- Մեծ գործերը՝ մեծ ջանքերով կը սպառին։

-- Գործուած չարութեան մը դէմ նախ եւ առաջ խիղճը կը բողոքէ։

-- Վրէժխնդրութիւն քարոզուած տեղը դութ մի՛ փնտռէք։

-- Դրամը՝ սիրելի է, գիտութիւնը՝ հրապուրիչ. բայց առողջութիւնը՝ անհման գերազանցութիւն մ'ունի անոնց վերայ. զի առանց վերջինոյն՝ դրամն ու գիտութիւնն անարժէք կը մնան։

-- Անձնուէր մարդն իւր ետեւ բարութիւն եւ բարի անունն կը թողու. իսկ անձնասէրն՝ հակառակը։

-- Այն անձն՝ որ պարծենցող է, տգէտ է։

-- Կեղծաւոր մարդուն սիրտը պղտոր ջրի կը նմանի, որոյ յատակը չը տեսնուիր։

-- Երջանիկ է ա՛յն միայն, որ խաղաղ սիրտ ունի եւ գոհ է վիճակէն։

-- Զգաստախարակուած՝ այլ գեղադէմ աղջիկ մը, նման է ա՛յն նրբերանգ վարդին, որ հոտ չունի։

-- Մեղաց դեղթափներն են զղջումն եւ աղօթք։

-- Կեանքը գինւոյ նման կը խմուի, եւ գինւոյ նման ալ զոմանս կը գինովցնէ եւ զայլս կը զօրացնէ։

-- Մին՝ բաղդին ետեւէն կը վազէ, միւսն՝ կը կարծէ թէ բաղդն իւր ետեւէն վազելու է։

-- Խրատունքը լապտեր մ'է, զոր իւրաքանչիւր ոք ի ձեռին ունի, եւ որ իւր բոլոր լոյսը կը ձգէ այլոց թերութեանց վերայ։

-- Գեղեցկութիւնը ծուղակ մ'է՝ բնութեան կողմէ մեր մտաց համար լարուած։

-- Երջանկութեան մեծ գաղտնիքն է՝ գոհ լինիլ վիճակէն։

-- Երջանկութեան մեծ արգելք է՝ ամենամեծ երջանկութեան սպասել։

-- Եթէ ձեզ հարցնեն թէ ի՛նչ կայ թանկագիններէն աւելի թանկագին, - պատասխանեցէք. «Ժամանակ եւ առողջութիւն։»

-- Երջանկութիւնը՝ թռչնոց վանդակի մէջ պահուած փոքրիկ թիթեռնիկի մը կը նմանի. երկուք մը թռչելուն պէս՝ դիւրաւ խոյս կուտայ անոր։

ՎԷՊ

ՓՈՔՐԻԿ ԽՈՏ ՄԸ
ՕՃՐԱԳՈՐԾ ՄԸ ԱՐԴԱՐՈՒԹԵԱՆ
ԿԸ ՄԱՏՆԷ

Ի Փոքր Ասիա աշունն աւելի շուտ կըսկսի։ Անդ ծառոց վրայ աւելի շուտ կը դեղնին տերեւները. արեւն աւելի շուտ կը կորսնցնէ կիզիչ ճառագայթներն։ Երկինքն վաղ կամպամածի, և կը ցուցնէ տխուր և մելամաղձոտ երեսն։ Հոկտեմբեր ամսոյ վերջերն էր։ Սըվաս քաղաքի մէջ ձիւնախառն անձրեւ կը տեղար առաւօտէն։ Չոր ցուրտ մը փողոցները ամայութեան դատապարտած էր։ Մեծ շուկան իսկ քանի մը անցորդներէ զատ ո՛չ ոք կերեւէր։ Տաքէն անմիջապէս ցուրտն կոխած էր, և ժողովուրդն՝ ամարային ջերմութեան վարժ, այս ո՛չ այնքան սաստիկ ցրտէն կը դողային։ Ձիւնախառն անձրեւն միշտ կը տեղար։ Այս մեծ քաղաքի անշուք փողոցներու միոյն մէջ կը բնակէր ընտանիք մը. - այր ու կին և 3 զաւակ։ Խաղաղ և անդորրիկ ընտանիք մ'էր։ Ընտանեաց հայրն 5 տարիէ ի վեր Կ. Պոլսէ վերադարձած էր։ Զմրան երկայն գիշերներն, ամուսինն և զաւակներն չուրջն բոլորած՝ կը պատմէր և մերթ կերգէր։ Փոքրիկներն կը հրճուէին. հայրիկն կը դգուէր։ Քանի՛ սիրուն ու քաղցր է ընտանեկան այսպիսի յարկ մը, ուր տղան, մայրն ու հայրիկն ուրախ ու զուարթ են, և կը փառաբանեն Արարիչն։ Փափուկ տղայքն հրճուանօք՝ սենեկին մէկ անկիւնն վառարանին քովն երթալով՝ մեծաւ զարմանօք ու սքանչանօք կը դիտէին չոր փայտին վառարանին մէջ ճարճատիլն։ Փոքրիկներն քանի՛ դոյզն չարժառիթներէ մեծ հաճոյքներ կըզգան. աւա՛ղ, ամենաընչաւէտ չափահաս մը ընդմիշտ զրկուած է աղքատ մանուկի մը այն կենսատու հաճոյքէն։ Եւ դրամի ահաւոր զօրութիւնն շատ և շատ անզօր է այդ բերկրութիւնն հայթայթելու համար։ Դրացիք՝ այս խաղաղ յարկի վրայ սքանչանօք կը հայէին, և իբր տիպար մատնանիշ կընէին։ Ամուսինն Կառօ՝ 45-48 տարեկան, երկայնահասակ և դիրուկ մը՝ որ 10-15 տարիի չափ՝ ի Կ. Պոլիս յոյն վաճառատան մը մէջ հաւատարմութեամբ աշխատած լինելով՝ հուսկ յետոյ դարձած էր հայրենիքն որդւոյն քով։ Կինն հազիւ 35 տարեկան գեղեցիկ կին մ'էր։ Դիւթիչ աչերն, անոյշ ակնարկն մարած ու ցամքած սրտի մը իսկ կայծ կուտար։ Անունն Արմենուհի էր։ Այս տան գլխաւոր հաճոյից չարժառիթն եղող երկու փոքրիկ մանչեր և 16 տարեկան աղջիկն յոյժ գեղեցիկ էին։ Հոկտեմբեր ամսոյ վերջերն, ձիւնախառն անձրեւի ժամանակ, Կառօ վառարանին առջև տխուր դիմօք նստած՝ մտածութեանց մէջ խորասուզուած էր։ Անձրեւն սենեկին ապակիներն կը թնդացնէր։ Դուրսը քամին սաստիկ կը սուլէր։ Վառարանին խողովակէն ելող սուլումն սենեկին մէջ տխրապետած լռութեան սուլում մը կը յաւելուր։ Բազմոցին ծայրն աղջիկն նստած՝ փոքրիկ եղբարցն համար գուլպայ կըհիւսէր։ Յայտնի էր թէ Կառօ մեծ վիշտ ու ցաւ մը կը կրէր։ Գլուխն երկու ձեռացը մէջ առած՝ անընդհատ կը մտածէր։ Արմենուհին ներս կը մտնէ ու ամուսնոյն կը նայի խոժոռադէմ. Կառօ կնոջը վրայ կը յարձակի և կռուփի հարուածներ կը տեղացնէ ։ Աղջիկն բոլորովին զարմացած՝ յուզմունքէն կը մարի․ կինն բոլորովին այլայլած եղած՝ դրացեաց օգնութեան կապատանի, պոռալով․

— Հասէ՛ք, մարդասպան մը կայ աստ․ ինչպէս երբեմն զՄինաս սպաննեց, հիմա ալ զիս պիտի սպաննէ․ հասէ՛ք ․

* * *

Կառօյի՝ խաղաղիկ եղող և հանրութեան յոյժ պարկեշտ ու խաղաղասէր կարծած Կառօյի տան առջև մեծ բազմութիւն մը դիզուած էր, և Արմենուհիի ցաւոց աղաղակներն կը լսէին ։ Ոստիկանութիւնն ևս հասաւ ։ Կառօ տակաւին չոքած կնոջն վրայ՝ կը հարուածէր ։ Ոստիկանութիւնն լսած էր կնոջ աղաղակներն, և «ինչպէս զՄինաս սպաննեցիր, զիս ալ պիտի սպաննես» պոռալն ։ Մի քանի վայրկեան վերջը տան դուռն խորտակուած էր, և զԿառօ կապած դուրս կը հանէին ։ Ամբողջ բազմութիւնն կարդահատէին ասոր վրայ, և յոյժ կը զարմանային թէ այնքան խաղաղիկ և անդորր եղող տան մը ի՛նչ պատահած էր ։ Նորահաս աղջիկն՝ տակաւին չընջասպառ՝ բազմոցին վրայ ինկած էր ։ Դրացիք նորա օգնութեան հասան ։ Քանի՛ դժուար է պատուաւոր ընտանիքի մը համար՝ տեսնել իւր մեծն կապուած պրկուած ։ Մարդկութիւն միշտ չուտով դատելու միտումն ունեցած է ։ Կառօ քաղաքին հասարակաց բանտին ոճրագործոց մասին մէջ առժամանակեայ կերպիւ դրուեցաւ ։ Անդորր կեանքէ մը իսկոյն ազգի ազգի չարագործաց ու ոճրագործաց մէջ փոխադրուած Կառօ սոսկմամբ կը նայէր անդ գտնուողներուն ։ Բոլորովին դեղնած՝ առանց խօսք մը ուղղելու որ և իցէ մէկու մը՝ ապուշ ապուշ չորս կողմն կը նայէր ։ Եւ արդարև տարբեր կենաց մէջ մտած էր ։ Ամուսնոյն և քաղցրիկ որդւոց ժպտուն դէմքերն թողուլ, քստմնելի ոճրագործաց մէջ գտնուիլ՝ արդարև սոսկալի էր ։ Դիմագիծերէ լաւ հասկցող մը իսկոյն պիտի հասկընար Կառօյի նայելով թէ՝ կնոջն բառերն զրպարտութիւնք չէին ։ Այնքան տխուր և ցաւալի արտայայտութիւն մը ունէր ։ Կառօ չորեքշաբթի ձերբակալուած էր ։ Շաբաթ օր ժամը 8 $^{1}/_{2}$ին դատավարութիւնն պիտի կատարուէր ։

* * *

Ամենափոքրիկ նորածինն իսկ հետաքրքրութեան ոգւով սնեալ է ։ Մարդն ի ծնէ հետաքրքիր է ։ Շաբաթ օրն դատավարութեան սրահն լի էր մեծ բազմութեամբ ։ Կառօ բոլորովին գունաթափ՝ յանցաւորաց վայրն նստած էր կորադլուխ ։ Կինն անդ չէր, որովհետև կառավարութեան պաշտօնէին «բարկութեանս ժամանակ ընդունայն զրպարտութիւն ըրած եմ» ըսած էր ․ բայց կառավարութեան պարտքն էր մինչև վերջը քննել, և ջանալ յերևան հանել ճշմարտութիւնն ։ Դատավարութեան սկզբնաւորութեան կէս ժամ մնացած էր ․ ամենախորին լռութիւն կար ․ գոգցես միայն ամբաստանելոյն շնչառութիւնն էր որ մերթ լռութեան մէջ կը նետէր տխուր մեղեդի մը ։ Իրարանցում մը երևցաւ ներկայից մէջ ։ Ընդհանուր դատախազն ներս մտաւ, և իսկոյն սկսաւ դատն ։ Սովորական հարցմունք եղան ։ Կառօ բոլորովին անվրդով ոտք ելաւ ։ Բազմութիւնն բերանաբաց կը նայէր Կառօյի, և ամբողջ ներկայք կը յուսային թէ Կառօ ինքզինքը պիտի արդարացընէ ։ Բայց տեսէ՛ք, Կառօ ի՛նչպէս խօսեցաւ ։ — « Տէ՛րք դատաւորք, չկարծէ՛ք բնաւ թէ կնոջս ինձ դէմ պոռացածն լոկ զրպարտութիւն մ'էր ։ Այո՛, շատ իրաւացի էր․ ես սպաննած էի զՄինաս ։ Ասկէ՝ չեմ գիտեր՝ ո՛րքան տարի առաջ, Յունիս ամսոյ մէջ մեր դրացի Մինասի հետ Պոլիս գնացինք, պայմանելով որ եթէ նա դրամ շահի և ես չշահիմ, նա իւր շահածէն կէսն ինձ տալով մեր ընտանեաց քով պիտի վերադառնայինք ։ Ես ալ նոյնն իրեն պիտի ընէի ։ Թէև այս պայմանն գրաւոր չըրինք, բայց երկուքս ալ երդմնեցանք ։ Բաղդն ի Կ. Պոլիս Մինասի ժպտեցաւ և Մինաս կրցաւ 300 ոսկիի չափ դիզել ։ Ես հայրենիք վերադառնալու համար դանկ մ'անգամ չունէի, զի ամէն ամիս աստ դրամ ընտանեացս ապրուստին համար դրամ կը ղրկէի ։ Օր մը Մինաս քովս գալով ըսաւ ․

— Կառօ՛, անյապաղ պատրաստէ, զի շաբաթէ մը պիտի երթամք դրկել մեր զաւակներն ։

Ես՝ ի պատասխանի՝ կը ժպտէի, զի մեր դրած պայմանն բոլորովին մոռցած էի ։ Մինաս յոյժ բարեսրտութեամբ մեր պայմանըն ինձ յիշեցուց, և 150 ոսկի ինձ տալու յօժարութիւնն յայտնեց ։ զՄինաս սրտիս վրայ դրկեցի, և զարմանալով կուլայի թէ այսպիսի մարդ կըլլայ ։ Չերկարեմ և չյոգնեցնեմ զձեզ ։ Ճամբայ ելանք ․ Ծովային լաւ ճանբորդութեամբ մը ի Սամսոն հասանք ։ Հազիւ երկու երեք աւուր ճանապարհ մնացած էր, Մինասի մնացած դրամն իւրայնելու գաղափարն յղացաւ սրտիս մէջ ։ Գիտեմ՝ կը զարմանաք ։ ո՛հ, այժմ կը սոսկամ թէ ինչպէս այսպէս գաղափար մը յղացած եմ ։ Չերկարեմ, գաղափարս անմոռթաբար և դաղանաբար Մինասի յայտնեցի ։ Ճամբան ինէ և Մինասէ զատ ո՛չ ոք կար ։ Երկինք և երկիր էին մեր վկայներն ։ Աստուծմէ երբէք չէի վախնար ։ Մինաս յոյժ նիհար և հիւանդոտ էր ․ նորա այս տկարութենէն օգուտ քաղեցի ․ հարուած մը իջուցի տապալեցի ․ վրայէն դրամն առի, և դանակով ալ հարուած մը աւելցուցի ․ շատ աղաչեց պաղատեցաւ, բայց նոյն պահուն դաղան մ'էի ։ Յետին վայրկեաններուն ըսաւ ինձ, -Մի՛ կարծեր թէ այս ոճիրդ քովդ պիտի մնայ ։ Կը տեսնես այս խոտին փոքրիկ կտորն ․ նա՛ զքեզ արդարութեան պիտի մատնէ ։ Բարձրաձայն կը ծիծաղէի ․ Մինաս մեռած էր ․ ի փախուստ աճապարեցի հայրենիքս հասայ, և բաւական երկայն ժամանակ հանգիստ ու անդորր կեանք մը անցուցի ընտանեացս հետ ։ Օր մը նստած էի պարտէզն կնոջս հետ առանձին, և Կ. Պոլսոյ վրայ կը խօսէի, նոյն վայրկեանին քովս խոտի մը կտոր տեսայ, և զՄինաս յիշեցի ․ չկրցայ ծիծաղս զսպել ․ կինս ի զուր հարցափորձեց, բան մը չըսի ։ Երեք տարի շարունակ կինս թախանձագին կաղաչէր որ՝ ըսեմ թէ նոյն օրն ինչո՞ւ առանց պատճառի ծիծաղեցայ ։ Վերջապէս տանս խաղաղութիւնը չվրդովելու համար ստիպուեցայ պատմել կնոջս ։ Երդում ըրաւ որ մարդու բան մը չպիտի յայտնէ ։ Այսպէս մի քանի տարի անցաւ ։ Այլ ևս կնոջս վրայ բոլորովին վստահ էի ։ Օր մը անհամաձայնութիւն մը ունեցանք հետը ․ միևնոյն զգացումն՝ զոր զգացի Մինասի համար, զգացի նաև կնոջս համար, և սկսայ հարուածել զնա ։ Ահա նոյն օրն էր որ պատուհանն բանալով՝ դրացիններն օգնութեան կոչեց և իմ գաղտնիքս յերևան հանեց ։ »

Կառօ բոլորովին գունաթափուած էր ․ բառեր չէին որ բերնէն կը վազէին, այլ թունաւոր փրփուրներ ։ Բազմութիւնն մեծաւ յուզմամբ մտիկ կընէր Կառօյի գաղանային պատմութիւնն ։ Կառօ դարձեալ խօսք առնլով ըսաւ ․

« Տէ՛րք դատաւորք, դատապարտեցէ՛ք, զի արժանի եմ ։ Կը խոստովանիմ որ դաղան մ'եմ, և ամէն պատժոյ արժանի ։ Բայց կինս ալ իբրև երդմնազանց պատժոյ արժանանալն կը խնդրեմ ։ »

Կառօ իւր տեղն նստած էր ։ Դատաւորք կէս ժամ խորհրդակցելէ ետքը զԿառօ մահուան դատապարտելով վճռեցին ի Կ. Պոլիս ղրկել ։ Կառօ այս որոշումն մեծաւ խնդութեամբ լսեց և ոտքի ելնելով քրքիջով մը ըսաւ ․

— Այժմ կը հասկընամ թէ՝ Մինասի ըսածին պէս փոքրիկ խոտ մը ևս ոճրագործ մը կրնայ արդարութեան ձեռքն մատնել ։

Դատարանն կնոջն համար պատիժ չսահմանեց, վասնզի այդ երդմնազանցութիւնն արդարութեան ձեռքը կը յանձնէր քստմնելի ոճրագործն ։

Ս. Գայըգճեան

ԿՐԹՈՒԹԻՒՆԸ

ՕՐՕՐՈՑԷՆ ՊԱՐՏԻ ՍԿՍԻԼ

Թարգմանեց
Վարդան Գ. Թովմասեան

Այս գրքոյկը կը խօսի տղայոց ֆիզիքական և բարոյական կրթութեան շատ կանուխէն սըրսկելիք կարևորութեան վրայ ․ զանոնք բուն ժամանակին, այսինքն մանուկ հասակին մէջ, կրթելու մասին տեղի ունեցած զանցառութեանց տխուր հետևանքները կը թուէ ․ դպրոցին մէջ և դպրոցէն դուրս տրուելիք կրթութեան հիմնական և բաւական չըլլալը կապացուցանէ ․ օրօրոցէն սկսեալ ի գործ դրուելիք միջոցները և պայմանները կը բացատրէ, և ասկէ յառաջ գալիք մեծամեծ օգուտները ցոյց կուտայ ։ Առ հասարակ ամէն սեռէ և դասակարգէ անհատներու ուշադիր ընթերցման արժանի է ։ Պարտանակած տարրական անժխտելի ճշմարտութեանց հաւատարիմ գործադրութենէ անդին օգուտներ պիտի կրնան յառաջ գալ ։ Բնագիրը Ֆրանսայի պէս երկրի մը մէջ, ուր իւրաքանչիւր տպագրութենէն հազարներով օրինակ կըսպառին, մինչև 28 դ. տպագրութիւն հասած է ։ Մասնաւորապէս յարմար է ամանորի առթիւ ԻԲՐԵՒ ԿԱՂԱՆԴՉԷՔ ընծայ տըրուելու օրիորդներու, երիտասարդներու և ծնողքներու ։ Տպագրութիւնն է մաքուր, թուղթն է ընտիր ։ Գինն է՝ թղթակազմինը՝ 5 և փառակազմինը 8 դահեկան ։ Էջ 145 ։ Կեդրոնատեղին Էսքի Զապթիյէ ճատտէսի «Նոր Դպրատուն» թ. 70 ։ Դաւառներէ յանձնարարութիւններ պէտք է ուղղել կա՛մ կեդրոնատեղին և կա՛մ թարգմանչին Կ. Պոլիս Ֆինճանճըլար Ամէրիգան խան ․

ԼԷԹԱՅԻՖԻ ՍԱՍԸ

Յօրինեաց Միհրան Էֆ. Աքիկեան

Գին 60 փարայ ․

Նուագք Ներսէսեայ ։ - Բ. - ՄՐՄՌՈՒՆՋՔ ․ - Տպագրութիւն Գ. Պաղտատլեան ։ - Գինն է 5 ղրուշ ։

Օրէնքներու Հաւաքածոյ ։ - Տեառ Ա. Աշար Նիզամնամէսի ․ - Տասանորդի նոր օրէնքը ։ - Հայերէնի թարգմանեց Ա. Պէկեան՝ բնագիրն հետը ․ Գին՝ 100 փրյ ․

ՆԻՎՐԷՍԹԷ

ԵԱԽՕՏ

ՄԻՒՆՇԱԱԹԸ ՃԷՏԻՏԷ

Դպրոցական տղայոց, վարժարանի դիւագիրներու և պաշտօնական գրութեամբ զբաղողներու համար պատրաստուած

ԱՇԽԱՏԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ

Պետրոս Էֆէնտի Կարապետեանի

Քարտուղար Պետական խորհրդի և ուսուցիչ Օսմաներէն լեզուի և դրագիտութեան

Սոյն ընտիր աշխատասիրութիւնը Բարձրագոյն Դրան արդի պաշտօնական լեզուով և գեղեցիկ գրով (Ձեռագրով) խմբագրուած և գրուած է ։ Կը պարունակէ այլազան մազհարներու, փոխանակագրերու, ընկալագրերու, ծանուցագրերու, աղերսագրերու, վաճառականական և ընտանեկան նամակներու, հեռագրերու օրինակներ, և պաշտօնական և ոչ-պաշտօնական մակդիրներ ։ Դիմել Պապը Ալի ճատտէսի 78 թիւ մաղազան որ հեղինակին միւս հանրածանօթ երկասիրութեանց կեդրոնատեղին է ։ Գին 3 ղրշ ։ - Գաւառային ամէն տեսակ յանձնարարութիւնք կը կատարուին վերջին ծայր ճշդութեամբ, առանց փօսթայի ծախքի և 15 օրէն ։ Պոլսոյ գներուն վրայ % 5 զեղչ աւելի ։ - Հեղինակին հասցէն գտնել գըրեանց կողքին վրայ ։ Կը գտնուին նաև ամէն գրավաճառաց քով ։

Ժողովրդական Տարեցոյց թըւին Քրիստոսի ։ - 1895 ․ և բուն թուականին Հայոց՝ 4387-4388, և տոմարական թուականին ՌՅԽԳ - ՌՅԽԴ - 1343-1344 ․ - Հրատարակիչ՝ Նշան Կ. Պէրպէրեան ․ - Երկրորդ տարի ․ - Գին՝ 5 ղրշ ։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՅՐԸ

(Ֆիզիքական տեսակէտով)

Հեղինակ
Բրօֆ. Հէնման Գրէնֆէ
ԹԱՐԳՄ. Մ. Կ. ՆԱՃԻԿԵԱՆ
Էջ. 1.5 Գին 3 ղրշ ․
Տպգր. Յ. Մատթէոսեան

Կնոջ կենաց ամենափափուկ ժամանակամիջոցին համար պատրաստուած գիրք մ'է այս, յորում՝ յղութեան և տղաբերքի վիճակներն յարակից պարագաներով բացատրուած ըլլալէ զատ, մանրամասնաբար ցուցուած են, իրենց դարմաններով, ա՛յն ամէն ցաւերն՝ որք կը պատահին յղութեան մէջ ․ -գլխու, մէջքի և ըստամոքսի ցաւերը, փսխումն, ջըղաձգութիւնը, խիթերը, մարելիք, ևայլն ։ Մասնաւոր գլուխ մը մէջ ալ գրուած է վիժման վրայ, իւր ամէն զանազանութիւններով ․ Կը հրաւիրեմք մանկամարդ կիներն՝ օգտուիլ այս բարերար հրահանգներէն ․

ԳՐԱՏՈՒՆ
ՄԻՀՐԱՆ Յ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ
(Կեդրոն Գարագաշեան գրոց)
Կ. ՊՈԼԻՍ
Զագմագճըլար, Ջիւմպիւլիւ խան,
Թիւ 21

Սոյն գրատան մէջ կը վաճառուին ամէն տեսակ դպրոցական դասագըրքեր Հայերէն, Տաճկերէն և Գաղղիերէն, զեղչեալ գներով և ամենագոհացուցիչ պայմաններով ։ Գրատունս իրեն կէտ նպատակի ընտրած է ամէն ժամանակ ճշդապահութիւնն, աժանութիւնն և արագութիւնն ։ Ուստի ամէն անոնք որ կը փափաքին առանց խաբուելու և զեղչեալ գիներով գիրք գնել, պէտք է ուղղակի դիմեն առ մեզ ։ Գրատանս մէջ կը գտնուին և կը վաճառուին նաև ամէն տեսակ վաճառականական և գեղագործի յատուկ տետրակներ հաստատուն և ընտիր կազմով, մեծաքանակ և թէ՛ փոքրաքանակ, խիստ դիւրամատչելի գներով ․

PILULES HOLLOWAY
ԴԵՂԱՀԱՏՔ ՀՈՒԼԼՕՈՒԷՅԻ

Լեարդի, ստամոքսի և աղիքներու ամէն տեսակ անկարգութեանց համար խիստ ընտիր է նոյն դեղահատը, և ամէն ջղային տկարութեան, ուժաթափութեան և տխրութեան համար ․ կը ջնջէ և անհետ կընէ ամէն տեսակ անչափաւորութեանց հետքերը ։ Սըրտի և երիկամանց վրայ օգտակար ազդեցութիւն մը ունի ․ արիւնը մաքրելով՝ նորա խանգարեալ վիճակը կը կանոնաւորէ և գրգռելով կենսական գործարանները կը զօրացնէ ․ Իւր դեղական մեծ ազդեցութեամբ արտախառնութիւն, կծուութիւն, մաղձային հիւանդութիւններ, որովայնի մէջ ցուած կազեր, գլխի ցաւեր կվանէ, մարսողութիւնը կչափաւորէ, և մարմինը մաքրելով բոլոր այն աղտեղութիւններէ որ շատ անգամ զանազան հիւանդութեանց սկզբնապատճառ կըլլան, առողջ՝ ուժեղ և բնական վիճակը կըզգենու ․

⁂

ONCUENT HOLLOWAY
ՍՊԵՂԱՆԻ ՀՈՒԼԼՕՈՒԷՅԻ

Մորթային հիւանդութիւն և վէրք բուժելու մասին ունեցած պալսամական յատկութեանց չհաւասարիր բնաւ ուրիշ դեղ մը ․ հին կամ նոր թունաւոր վէրքեր, ուռեցք, քաղցկեղ (շիրփէնճէ), սրունից և ստեանց վէրքեր կա՛մ բոլորովին կանցնին և կա՛մ կլաւանան ․ օգտակար է նաև հարբուխի, հազի, սրտի բաբախման, մանաւանդ յօդացաւ (Եէլ) ըսուած հիւանդութեան ․ Իւր կազդուրիչ և զօրաւոր ազդեցութեամբը խոյլ (սըրաճա) հիւանդութեան ապականիչ զօրութիւնը ինչ աստիճան որ ըլլայ՝ կը դիմագրաւէ ․

Այս դեղերուն գործածութեան եղանակը նշանակուած է իւրաքանչիւր տփի վրայ, որ կը գտնուի ամէն դեղավաճառներու քով, և մասնաւորապէս Պաղչէ-գաբու Թաշ-խանի կողմերը Պ. Գասպարեանի դեղարանը, Թիւ 7, կը ծախուի ․

Աւելի առնել ուզողը կը հրաւիրուի առ հեղինակն տօքթօր Հոլլօու ; ի Լոնտոն Օքսֆօրտ փողոց թիւ 533 ․

ՏՆՕՐԷՆ ԵՒ ՏԷՐ
Հ. Թ. ԱԼԱՃԱՃԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԿԱՐԱՊԵՏ ՊԻՊԵՐԵԱՆ
Կ. Պոլիս Ջիւմպիւլիւ-խան Թ. 18-19